

- Adress
Nybrokajen 11
sid 6 - 7
- SMoK besöker
Finland
sid 10 - 11

Kultur Nr 8 september 1998

SMOCKAN

Utgiven av Sveriges Musik- & Kulturskoleråd - SMoK

- Musikskolan
i ny sektor
sid 12
- Låtskrivare
i skolbänken
sid 13

Varför ska vi ha Musik- kulturskolor?

Frågan som ständigt ligger på dagordningen ute i kommunerna. Just på grund av att den kommunala musik- och kulturskolan är frivillig så är den också ständigt i fokus i tider av kommunal kostnadsjakt.

Här går det alltså inte för sig att slumra till som lärare och ledare. Ständigt måste verksamheten motiveras. En väckarklocka som kan låta elak och tjatig och som inte kan slängas i väggen för att tystas, men som detta till trots bidrar till att ge verksamheten nödvändiga injektioner av nytänkande och uppfin-

ningslusta, eller som Karin Arvidsson i Tranås Kulturskola säger:

– I kollegiet finns det massor av nya idéer och ibland är vi lite nervösa för hur nya projekt ska bemötas.

Hellre idéorka än idétorra, säger jag.

Varför ska vi då ha dem, musik-och, eller kulturskolorna?

Ja, förespråkarnas motiv är många och fantasieggande:

”För att stimulera hjärnan, för att den är betydelsefull för samhällets utveckling, som rekryteringsbas till den lokala orkestern, för musik- och upplevelseindustrins framtid, för barnens utveckling till självständiga och harmoniska individer, för att få en trevlig hobby, för att stötta grund- och gymnasieskolans musikundervisning, för att ungarna inte ska springa på stan och krossa skyltfönster, för att stärka den sociala kompetensen, för att få duktiga dataprogrammerare, för att stimulera vid inläring, för att bli duktigare i matte, för att bli artist, för att den är bra att ha till Lucia...”

Frågar man brukarna själva, barnen, så går de i musik-kulturskolan för att det är kul! Räcker det?

STEFAN ANDERSSON

INNEHÅLL

i detta nummer

Kort från SMoK	3	Musikal om kärlek och hat	9	Sommarmusik i gröna tröjor	15
Från sportdäre till kulturnisse	4	Lag öppnar för nya skolformer	10-11	Svenska musikanter i Barcelona	16
Smockan möter clownen	5	Musikalisk vildbjärna med uppdrag	12	Akademi med saxofoner	17
Tillbaka till rötterna	6-7	Högskola för låtskrivare	13	Åsikten/Kulturnytt	18
Musikskolan tar över?	8	Tranås och Värmdö – nytänkare	14	Såpastjärna med mersmak	19

Nu är den här!

Guiden över de kommunala musik- och kulturskolorna i Skandinavien

Pris: 100:- (icke medlem 200:-) + frakt. Beställningar över 10 ex.: 10 % rabatt

SMoK, Industrivägen 33, 763 41 Hallstavik
e-mail: dag.krafft@norrtaelje.mail.telia.com • fax: 0176-199 25

SMOCKAN

KULTURSMOCKAN

PARKVÄGEN 2
893 40 KOPMANSÖLLEN
TEL: 0660-22 33 01
FAX: 0660-22 33 08
E-POST: smok.festival@ornskoldsvik.
mail.telia.com

ANSVARIG UTGIVARE

Stefan Andersson

REDAKTÖR

Ulf Eklund

ANNONSANSVARIG

Jan Dyllicki

0660-22 10 86

GRAFISK FORM

ILLUSTRATIONER

Annika Olofsson

Anneli Jernberg

REPRO

MaxiGraf

PRODUKTION

MaxiGraf

TRYCK

AB Allebanda

MEDVERKANDE

I DETTA NUMMER

Per Sjöberg

Dag Krafft

Helena Wessman

OMSLAGSFOTO

Leif Wikberg

Kultursmockan utges av samrådsorganet för Sveriges musik- och kulturskolor, SMoK.

Kultursmockan nästa nummer: v.43.
Manusstopp för annonser: 12 okt

Tipsa Smockan!

Tel: 0660-29 55 61
070-643 93 31
Ulf Eklund

2000-talet behöver "hela" människor

- Av Per Sjöberg, Ordförande SMoK -

Sommaren är förvisso till för rekreation i allehanda former. Men den ger också möjlighet att läsa dom där böckerna, både fack- och skönlitterära, som har en förmåga att

hamna i högar på skrivbordet eller i bokhyllan.

Någon gång under försommaren fick jag en bok från Svenska Kommunförbundet i min hand. "Kultur och fritid - för vem?" Boken som ingår i en serie som behandlar Kommunerna och jämställdheten, är skriven av Camilla Nyberg. Den tar upp jämställdhetsfrågor i det icke helt okontroversiella kultur - idrottsperspektivet men också i perspektivet av deltagande inom musik- och kulturskolornas verksamhetsområde. Hennes slutsatser inom vårt område är inte på något sätt oväntade - av tio teaterlever är endast två killar - av tio danselever är endast en kille - av tio bildelever är endast tre killar. Inom musikområdet består

dom klassiska uppdelningarna mellan könen - killarna spelar slagverk och tjejerna sjunger. Eller som Camilla själv skriver som en av sina rubriker: Killarna blåser och slår på trumman medan tjejerna har stråkar och sjunger.

Det som däremot är både nyttigt och nödvändigt är att ställa de frågor som Camilla gör:

- Varför är det färre killar än tjejer som deltar eller omvänt, varför verkar tjejer trivas bättre än killar inom musik- och kulturskolan?

- Varför finns det så få kvinnliga rektorer?

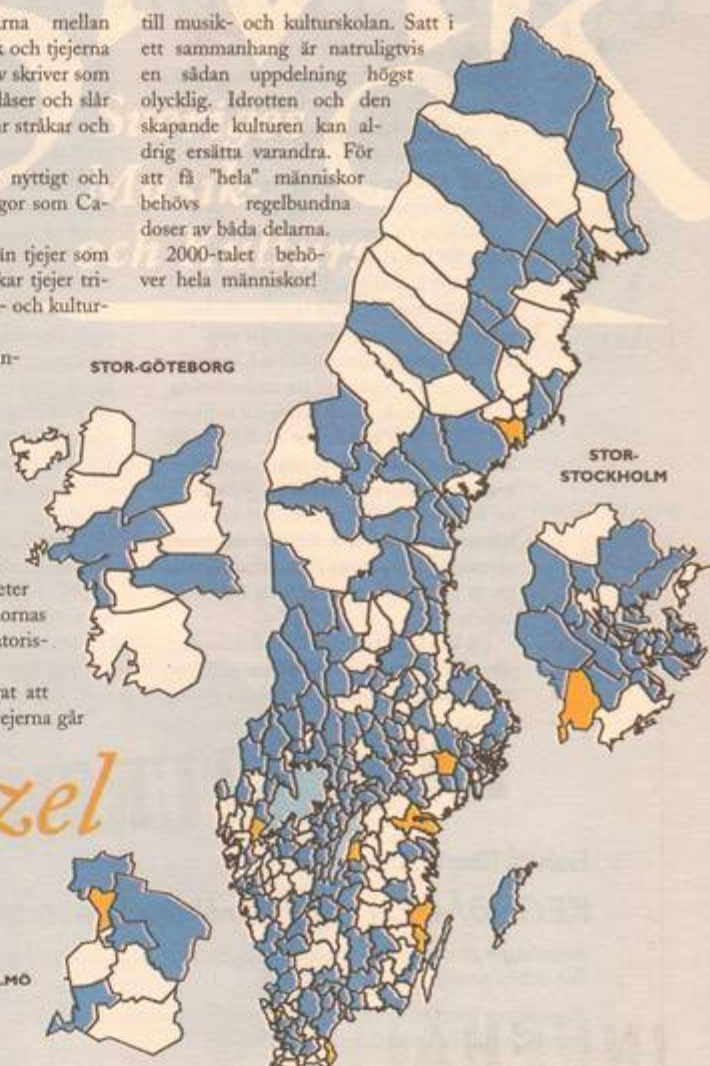
- Hur kan musik- och kulturskolan verka för att personalen ska kunna bemöta eleverna utifrån en medvetenhet om hur traditionella könsmonster exempelvis påverkar deras val av instrument?

- Vilka utvecklingsmöjligheter ligger i musik- och kulturskolornas ökade betydelse för den obligatoriska skolan?

I många år har vi accepterat att killarna spelar fotboll och att tjejerna går

till musik- och kulturskolan. Satt i ett sammanhang är naturligtvis en sådan uppdelning högst olycklig. Idrotten och den skapande kulturen kan aldrig ersätta varandra. För att få "hela" människor behövs regelbundna doser av båda delarna.

2000-talet behöver hela människor!

Smockan lägger kulturpuzzel

Antalet medlemmar i SMoK har ökat till att idag omfatta 176 kommuner. Gå med och lägg din bit till kartan. -För ett starkare kultursverige!

■ medlemmar i SMoK
■ Senast anslutna medlemmar!

SMoK
Sveriges
Musik-
och Kulturskoleråd

Sveriges största barn- och ungdomskultursatsning, den kommunala musik- och kulturskolan med över 300.000 barn och unga, behöver en samlande organisation!

Rådet har som uppgift att stötta, utveckla och verka för en positiv framtid för alla kommunala musik- och kulturskolor.

Medlemskap kan du söka genom att anmäla din musik- och kulturskola men SMoK välkomnar också dig som önskar enskilt medlemskap.

Årsavgiften för musik- och kulturskola är 1000 kr plus en serviceavgift på 12 öre per kommuninvånare upp till 100 000 invånare och 4 öre per invånare därutöver. Enskild medlem betalar 300 kr per år.

ANSÖKAN OM MEDLEMSKAP

KOMMUN ELLER ENSKILD PERSON _____

BEFATTNING _____

ADRESS _____

POSTADRESS _____

TELEFON _____

FAX _____

Posta ansökan till Sveriges Musik- & Kulturskoleråd, Industrivägen 33, 763 41 HALLSTAVIK.

Från sportreporter till kulturredaktör

Hej alla smockanläsare.

Här ser ni en äkta sportdåre som njuter av allt vad idrott heter och som plötsligt och med kort varsel sadlat om.

Eller rättare sagt; nu provflyger över ett område som jag tidigare inte gjort några djupdykningar i.

Hur kan en sportjournalist bli kulturredaktör? En 31-åring som från unga år enbart har blockflöjt på meritlistan och i skrivande stund besitter begränsade kunskaper hurvida skolan utnyttjar upplevelser i musik, dans, konst och teater – ett kreativt skapande i sin undervisning.

Svaret är enkelt och stavas till nyfikenhet. Under den korta tiden på den nya stolen har jag snabbt insett vilken expansiv bransch jag plötsligt hamnat i. Vilka enorma krafter som verkar inom den svenska kulturbranschen, vilka eldsjälarna det finns i nästan alla kommuner i landet och hur det går då alla dessa organiserar sig och drar åt samma håll.

Då kan beslutsfattarna, med okunskap eller dåligt samvete i ämnet, inte stå emot längre. Då går drevet, vi oupplysta får upp

ögonen och efter tidernas ahaupplevelse säger alla i kör och med full hals:

"Det där måste vi värna om – det går att vara snål, men inte dumsnål".

Det finns massor kvar att göra för att musik- och kulturskolorna ska få de resurser och den uppmärksamhet de förtjänar, men så mycket har jag förstått att ett rejält kliv redan har tagits. Musik och kultur ligger i tiden och är det några, jämte idrottsrörelsens alla eldsjälarna, som kan ro i land ett projekt av kolossalformat så är det just musklärarna, teaterentusiasterna, körledarna och övriga inblandade i musikens och kulturens tjänst.

Men jag ska inte bara gulla med mina nya uppdragsgivare. Kulturorganisationerna har enligt min åsikt varit dåliga på att marknadsföra sig och har fortfarande en hel del av lära av idrottsrörelsen.

Där kommer Eklund gärna in med synpunkter. Jag ser verkligen fram emot att få möta alla intressanta människor, för mig

Ulf Eklund, Kultursmockans nye redaktör.

nya ansikten som jag tror har så mycket att berätta. Ett kunnande och en erfarenhet, ett brinnande intresse för något. Det som gör oss tidningsmurvarvlar så nyfikna på individen.

Dig vill jag träffa. Du som dansar i bottenvåningen i den gamla och rivningshotade folkskolan. Du med trumpeteten som vill, men inte vågar satsa på en professionell karriär som musiker. Du på musikskolan, du på kommunkansliet, du på scenkolan och du som gör som jag; njuter av musik, småtrallar i duschen och sjunger framför Berghagen på TV.

Du, du och du.
Vi ses.

EN KULTURSMOCKA -

Evabritt Tilling Gratte:

REGNBÅGEN – för stråkspel i storgrupp!

Regnbågen är ett nytt läromedel för undervisning i helklass eller annan storgrupp på fiol och/eller cello.

Regnbågen kan också användas som ensemblematerial eller som komplement och inspirationskälla i traditionell undervisning.

Meningen är att väcka barnets intresse och lust för musik och att visa en väg att närma sig instrumentet på ett nytt och friare sätt!

Röda fiolboken (CG 7446) och *Röda celloboken* (CG 7448) för första terminen
Blå fiolboken (CG 7447) och *Blå celloboken* (CG 7449) för andra terminen
Ca-pris: 61,- st

Fyra *elevböcker* med sångtexter, tabulatur och så småningom noter. Dessutom massor med notkunskap och annat roligt pyssel!

Fem *kortlekar* att träna notkunskapen med: *G-klavskorten* (CG 7508), *F-klavskorten* (CG 7509), *Notvärdeskortet* (CG 7510), *Symbolkortet* (CG 7511) och *Rytmkortet* (CG 7512). Kortlekarna säljs också tillsammans i *Gehrmans kortpaket* (CG 7513).
Ca-pris: 52,- st, kortpaketet 199,-

MUSIKSKOLOR
kan gratis låna en videokassett som visar exempel på praktisk tillämpning av metodiken

Lärarpärmen (CG 7357) med planeringsförslag med praktisk storgruppsmetodik samt hela repertoaren med spelstämmor, sångtexter och ackordanalys.
Ca-pris: 596,-

- Av Ulf Eklund -

Kultursmockan möter

Ruben Madsen

- en upplevelse

Det är nästan som Totta Näslund brukar sjunga:
 Det går en clown i hans kläder.
 Ruben Madsen berättar, gestikulerar och gör liknelser.
 Bara att luta sig tillbaka och åka med.
 En upplevelse.

Foto: Maria Ekstrand

Foto: Malin Wedin

Vi sitter på anrika Café Måsen i hjärtat av Höga Kusten. Bottenhavets pärla; Ulvön. Där driver Ruben sitt café och hembageri, sin surströmmingsservering, amfiteater, sitt snickeri och galleri.

Allt i en enda röra - en salig röra.

Det råder en slags organiserad oreda i och utanför det stora huset bakom kafé. Sägspån och fisknät, en Rolls Roys och en Mercedes, en tandemcykel och en utescen.

Ett fascinerande hullerombuller som på något oförklarligt sätt ser inbjudande ut.

- Jag trivs bättre än någonsin, säger clownen.

Det är i den rollen han är känd. Som clown och innovatör, en idéspruta som rest världen runt och med hjälp av sin framåtanda och sitt anspråklösa sätt knutit massor av kontakter.

Vida världen finns i ryggsäcken och sedan fem år tillbaka är Ulvöhamn hans fasta punkt i tillvaron. Fiskeläget med rötter från 1600-talet.

- Det är en riktig idyll, men inget paradys, säger Ruben. För paradiset är ingen plats, det är ett tillstånd i hjärtat.

Han njuter av livet och den världsvane trivs med sommarens turistinvasion och vinterhalvårets nästan skrämmande lugn. På Ulvön är Ruben Madsen en given centralfigur och populär i många läger.

Men att bli accepterad fullt ut i den extrema glesbygden, med drygt 50 fasta invånare, är ingen snabb process. Det tar sin tid och hade regissören Colin Nutley sörplat kaffe med oss på Måsens veranda och lyssnat till Rubens erfarenheter hade han nickat instämmande.

Ännu ett exempel på verklighetens Änglagård.

Att träffa och lyssna till mångsysslaren och clownen är som en enda stor upplevelse. Hans person bygger på upplevelser och intryck och med världen som arbetsfält är förrådet välfyllt.

- Redan i småskolan fick jag klart för mig hur min person fungerar. I ämnen där läraren berättade och målade upp bilder hade jag toppbetyg. Men när det i böcker uteslutande hämtades fakta blev det underkänt.

Därför blir frågan om vilken betydelse han ger upplevelser och kultur i morgondags samhälle och näringsliv närmast fäning. Enligt clownen går samhällsutvecklingen raka spåret mot en kulturindustri oavsett om vi vill eller inte.

Och att det genererar kronor och ören är han övertygad om:

- Tidigare förbrukade vi medvetet människor i arbetslivet. Nu har många företag insett att människors hälsa är ett kapital. Att ge de anställda kulturell stimulans är därför en investering.

Ruben har en nyckelroll i upplevelseseminarier (med SMoK som medarrangör) i Örnsköldsvik, 15-16 oktober, och anser att arrangemanget passar perfekt i tiden.

"Paradiset är ingen plats, det är ett tillstånd i hjärtat"

- Att det kommer till stånd är fullt logiskt. Det ligger i tidens utveckling och i dag har tekniken och människan tappat harmonin med varandra. Därför tänkte jag enormt på idén när jag blev tillfrågad om att medverka.

Du blir upplevelsevård för arrangemanget. Vad förväntar du dig av seminariet?

- Jag hoppas kunna bygga alla upplevelser till en hel kropp. En skön balans mellan drömmar, visioner, förhoppningar, samhällspolitik, samverkan och företagsstrukturer. Ett händelseförlopp som binder ihop och förstärker den samlade upplevelsen.

Ruben Madsen tänker vara sig själv och ingen annan under seminariet. Sminkad eller osminkad - det går alltid en clown i hans kläder.

- Det är därifrån jag hämtar mitt kunnande och mina erfarenheter. Det jag pratar om har jag lärt mig som clown.

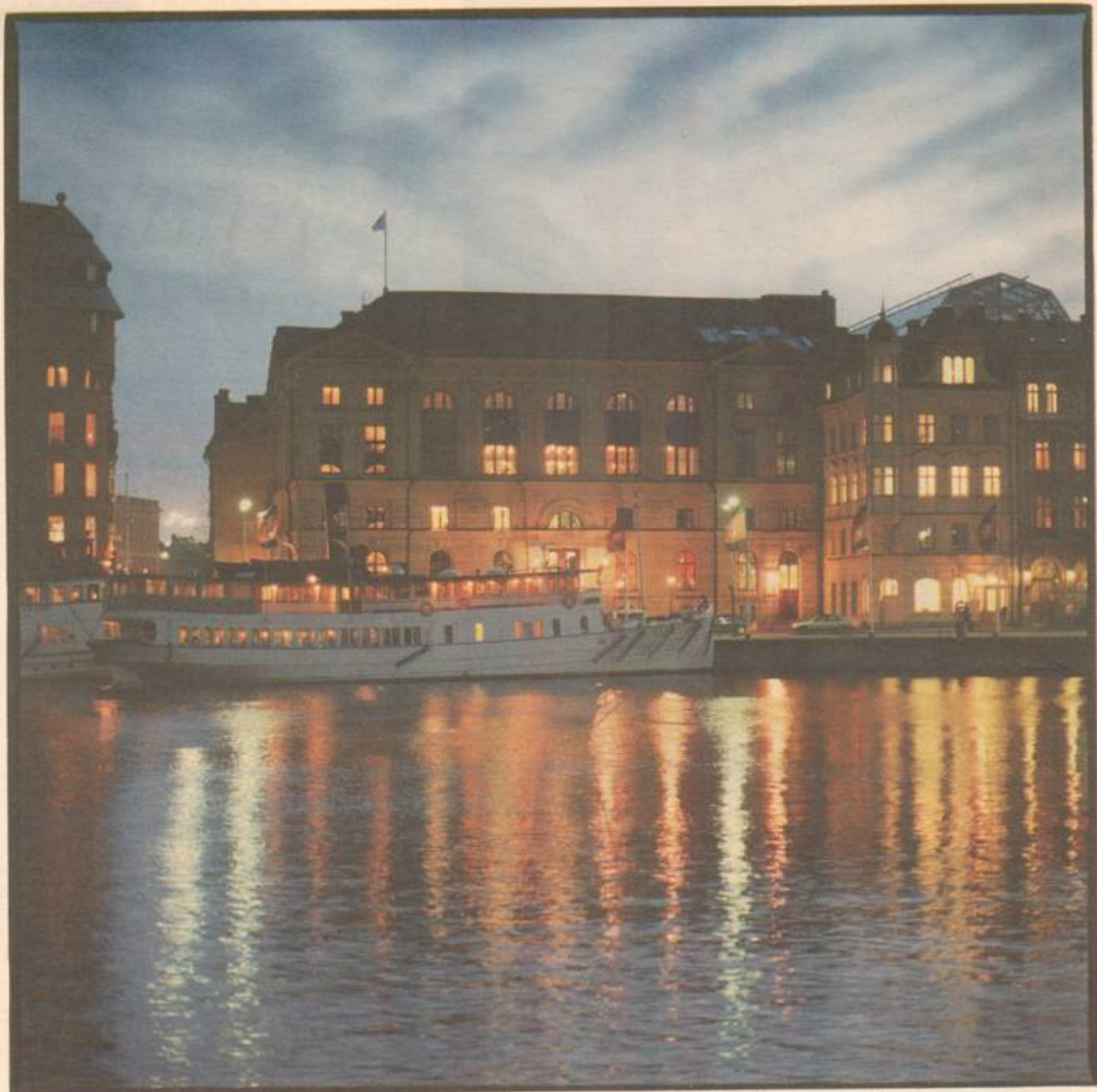

Foto: Per B. Adalshönan

Organisationsplan för Rikskonserter

LEDNING

Direktör: Martin Martinsson. *Assistent:* Marianne Beskow. *Kanslichef:* Birgit Wilken-Ferm. *Personalintendent:* Sigvor Linder. *Personalassistent:* Anne Kinell. *Intendent/kontorservice:* Jörgen Nordin. *Reception:* Ann Hörnquist, Lillemor Svensson, Christina Mohede, vik. *Information:* Lena Roth, Katharina von Tresckow, Ingi Kirsebom, Pontus Reuterswärd.

PRODUKTION

Chef: Ulla Rydbeck. *Jazz/Folkmusikgruppen:* Sten Sandahl, Jan Bruér, Lars Westin, Ulla Isfält, Marja Leander-Engström, Johan Dielemans, Tommi Rasmussen. *Konstmusikgruppen:* Mats Boström, Lotta Bystedt, Karen Hjort, Jan Kask, Kerstin Öster, Helen Anesten, Anna Bodén, Lillian Rodenstedt, Inger Rudevik. *Kompositionsbeställningar/Nutida musik:* Göran Bergendal, Christina Falk, Karin Jonasson, Daniel Nelson.

BARN & UNGDOM

Chef: Kerstin Fondberg. *Producent:* Solveig Bark,

Jan Hellgren. *Redaktör:* Peter Ahlbom. *Assistent:* Ingrid Fridberg, Chatarina Johansson, Annette Liljefors. *Projektledare:* Tommi Rasmussen.

EKONOMIAVDELNING

Chef: Lennart Thomas. *Intendent:* Birgit Josefsson. *Assistent:* Mona van Berlekom, Ingabritt Johansson. *Datasamordnare/Webmaster:* Thomas Helling. *Vaktmästeri:* Lars Lundström, Mats Lidman, Anna Söderman, Frans Wallenberg.

CAPRICE RECORDS

Chef: Kjell Söderqvist. *Produktionssamordnare:* Lars Silén. *Producent:* Anna Frisk. *Intendent/ekonomi:* Roland Olsson. *Marknadsförare:* Anita Tapper.

TIDNINGEN MUSIK

Redaktörer: Cecilia Aare, Johan Scherwin. *Assistent:* Magnus Lindgren, Traude Rothdeutsch.

NYBROKAJEN II

Intendent: Wera Körnet. *Insipient:* Gunnar Sydow.

EMS

(Elektroakustisk Musik i Sverige)

Chef: Ulf Stenberg. *Ingenjör:* Göran Svensson. *Assistent:* Kerstin Grahn.

KROUMATA

(Slagverksinstrument)

Anders Loguin, Roger Bergström, Ingvar Hallgren, Anders Holdar, Leif Karlsson, Johan Silfmark, Ulrika Apell.

ÖVRIGA HYRESGÄSTER PÅ NYBROKAJEN II

Saarinen Management The Real Group Produktion AB, Tidningen Musik, Riksföreningen för Folkmusik och Dans, Omåttlig Dans, Sveriges Orkesterföreningars Riksförbund, Svenska Jazzriksförbundet, Orkesterjournalen, Nordiska musikkommittén-NOMUS, Riksförbundet Unga Musikanter, Till Musikens Tjänst, Föreningen för Tidig Musik, International Society for Choral Music, Saga Records of Sweden AB.

I nygamla kvarter

Musiken har hittat hem.

- Av Ulf Eklund -

Hem till högborgen. Där den klassiska, nu blandad i kammarmusik, jazz, kör- och folkmusik, hör hemma. Stockholms mest anrika konsertbyggnad är sedan årsskiftet pånyttfödd. Kultursmockan tittade in på Nybrokajen 11 och i närliggande lokaler. Sveriges musiklott.

I 25 år har Rikskonserter funnits på Schönfeldts gränd i Gamla stan. Men den 10 december förra året gick flyttlasset till Nybrokajen 11, en ståtlig, mytomspunnen och traditionsrik fastighet som efter omfattande renovering i dag innehåller både konsertsal och kontorslokaler.

Där ligger Musikaliska Akademiens byggnad, invigd 1878 av Oscar II och under nästan ett sekel hemvist för Kungliga Musikhögskolan där generationer av svenska sångare, musiker, dirigenter och kompositörer formats.

- Det har sagts förut, men tänk om dessa väggar kunde låta, säger Kerstin Fondberg, chefen för Rikskonserters barn- och ungdomsavdelning.

Nybrokajen 11 tillhör kvarteret Ladugårdsbron 14 som fastighetsägaren Vasakronan totalrenoverat inför kulturråret. Rikskonserter flyttade in strax före 98 och i samband med årsskiftet anslöt en rad andra musikorganisationer. I dag har 13 andra instanser utöver Rikskonserter sitt säte i anslutning till Nybrokajen 11.

Produktions- och skivbolag, riksförbund, föreningar och musiktidningar.

VÄRDEFULLA KONTAKTER

I musikkvarteret springer tjänstemännen, musik- och kulturarbetarna om varandra och för den som knallar runt i den väldiga byggnaden, för att skapa sig en bild av härligheten, blir det nästan för mycket.

Men det tycker inte Malin Bäckström på Svenska Jazzriksförbundet, en av alla hyresgäster:

- Nej, vi tycker det här enbart är positivt. Tidigare var vi utlokaliserade på annat håll och arbetade mycket för oss själva. Det gör vi i och för sig nu också, men den dagliga kontakten med andra i huset anser vi vara värdefull, säger Malin och fortsätter:

- Att bara träffa människor, med liknande arbeten, i korridorerna och i hissens känns stimulerande.

Rikskonserters Kerstin Fondberg är lika positiv, hyllar förflyttningen från Gamla stan och trivs utmärkt i de nygamla lokalerna. Närheten till verkligheten och musiken är den främsta anledningen.

De cirka 50 anställda vid Rikskonserter utgör i dag en mer fungerande enhet.

Kerstin Fondberg, chef för Rikskonserters Barn- och Ungdomsavdelning.

- Jag upplever det på det viset. Vi arbetar väldigt nära varandra och är inte, som vissa tror, några isolerade kulturbyråkrater. Vi är effektiva och har minskat våra kontorskostnader och den ökade kultursponsoringen ser Kerstin som enbart positiv. Sydkraft är Rikskonserters huvudsponsor.

- 70-talsverksamheten har försvunnit och det är kul att få slå de negativa på fingrarna. Här finns inte längre några flumbyråkrater som gör av med en massa skattepengar.

OMSÄTTER MILJONER

Verkligheten säger att Kerstins avdelning har 2,4 miljoner kronor i produktionsmedel, men omsätter närmare sex miljoner kronor. Verksamheten kostar alltså, som många tror, inte bara en massa slantar - utan drar även in en betydande summa.

"Här finns inga flumbyråkrater som gör av med skattepengar"

Foto: B. Adolphsson

Foto: Ulf Eklund

Musikaliska Akademiens stora sal och entré. Den vackra och traditionstryngda konsertsalen invigdes i mars -98.

Pengar som återinvesteras i barn- och ungdomsverksamheten.

- Målsättningen är att tillföra så mycket som möjligt i verksamhet och så lite som möjligt för administration.

Barn- och ungdomsavdelningen med tio tjänster är en av nio avdelningar som sorterar under Rikskonserter.

I fastigheten ingår även den vackra och traditionstryngda konsertsalen, Musikaliska akademins stora sal.

Att Rikskonserter blivit hyresvärdar har inneburit nya arbetsuppgifter som uthyrning av konsertsalen och biljettförsäljning. Wera Körner är intendent för den nya avdelningen:

- Vi har relativt små statliga anslag och är i stort sett självbärande. Det är ett tilltalande och spännande arbete att kämpa för att verksamheten ska gå ihop.

Hittills under 1998 har beläggningen varit total. På mindre än ett år har 220 konserter arrangerats vid Nybrokajen 11.

- Behovet av en konsertsal i Stockholm har varit stort och min bedömning är att efterfrågan inte sjunker efter kulturråret. Alla vet vilken utomordentlig akustik det finns i dessa väggar och det är många musikanter som väntat på det här, säger Wera.

Länsmusiken, amatörmusiklivet, ungdomsrörelserna och andra regionala institutioner gnuggar sina händer. Sällan har ett gammalt hus i Stockholm fått ett sådant stöd från övriga delar av landet.

Idén har blivit verklighet. Nybrokajen 11 är ett nationellt musikens hus där såväl mångfald som snävare intressen samsas.

Kyrkan mitt i byn är pånyttfödd.

Klangen hörs vida omkring.

Musikskola i skolan?

- Av Ulf Eklund -

Musikskolan i Helsingborg planerar att starta en mellanstadieskola med musikinriktning.

Ett unikt projekt som kan bli verklighet under höstterminen 1999. Frågan ligger på politikernas bord och beslutet ska tas redan i höst.

- Vi får positiva signaler från alla håll säger rektor Jan Galvén.

Planerna att göra musikskolan i Helsingborg till friskola har funnits under en längre tid och till en början är satsningen riktad till eleverna i mellanstadiet.

- Vi vill starta med eleverna i årskurs 3-6. Därefter kan vi bygga på nerifrån och uppifrån och efterhand, om ett antal år, utöka satsningen till gymnasienivå, säger Jan Galvén och fortsätter:

- Det handlar inte om en vanlig grundskola med musikprofil. Vi vill vända på begreppet, utgå från elevernas musikintresse och låta musiken genomsyra hela skolan.

Helsingborgs musikskola sorterar under kulturstyrelsen i kommunen som nappat på friskoleplanerna. Tanken är att kulturstyrelsen blir huvudman för friskolan och går dessa planer i läs berikas Helsingborg nästa höst med en form av "kommunal friskola".

I så fall en unik verksamhet i landet.

Under våren och hösten har en projektgrupp under ledning av musikskolans Anna-Stina Enblom och Anita Karlsson utrett förutsättningarna för en etablering, om möjligheten till stadsbidrag och om det finns lämpliga lokaler i centrala Helsingborg.

Tongångarna är fortfarande positiva och Jan Galvén räknar med att politikerna fattar ett riktigt beslut och säger ja till satsningen. Och att locka elever till friskolan blir uppenbarligen inga problem:

- Det ringer föräldrar redan nu som vill ställa sina barn i kö, säger han.

Kultursmockan lär återkomma i ämnet.

Satsning på barn och komposition

1999 ser ut att bli barnens och kompositionens år.

- Vi kommer att utlysa en kompositionstävling för barnen i kultur- och musikskolorna, säger Kerstin Fondberg, chefen för Rikskonserter barn- och ungdomsavdelning

Under hösten pågår en kartläggning

om var kompositionsprojekten drivs och hur de genomförs. Nästa år planeras för en konferens. Den är riktad till lärare och ska innehålla workshops och föreläsningar om metoder för undervisning kring barnens komponerande.

Konferensen är planerad att arrangeras vid Nybrokajen 11, fredagen den 5 februari.

- Under våren och hösten planeras också två arbetsdagar med pedagoger och tonsättare i workshops. Vi ska också erbjuda lärarna i norr-, mellan- och södra Sverige var sin kurs, säger Kerstin Fondberg.

Projektet arrangeras av Rikskonserter barn- och ungdomsavdelning i samarbete med SMOK, Utvecklingscentrum för barn- och ungdomskultur, Musik i Väst, Musik i Kronoberg och Länsmusik i Jönköping.

Är du intresserad av förlöpande information kring barn och kompositionsprojektet? Vill du veta mer om kommande konferenser och utbildningar?

Skriv till: Rikskonserter, Kerstin Fondberg, Nybrokajen 11, 111 48 STOCKHOLM.
Tel: 08-407 16 25
e-mail: kerstin.fondberg@srk.se

Sundsvalls Musikskola når idag 6000 elever och har ett 50-tal anställda. Alla elever i årskurs 4 ges möjlighet att lära sig spela ett instrument. Undervisningen är avgiftsfri. Skolan har nära samverkan med barnomsorgen, ungdomsskolan med integrerad skola, ES-programmet i musik samt kommunens kulturliv.

Du kan läsa mer om Sundsvalls skolor på internet <http://www.sundsvall.se/s-kommun/skola/index.htm>.

Biträdande Rektor till Sundsvalls Musikskola

Som biträdande rektor skall Du

- leda verksamheten mot fastställda mål
- tillsammans med rektor ansvara för den pedagogiska ledningen och utvecklingen av verksamheten
- målmedvetet stödja, stimulera och driva utvecklingsarbetet inom musikskolan
- ha intresse och kunskap om IT i undervisningen, inspirera, engagera och samarbeta med personal, elever, föräldrar och kulturlivets företrädare

Vi förväntar oss att Du

- har dokumenterad erfarenhet av- och förmåga att leda utvecklings- och utvärderingsarbete
- har musikhögskola eller likvärdig utbildning. Vi ser gärna att Du har tidigare skolledar erfarenhet och önskar stimulera amatörmusicerandet i kommunen

Övriga förväntningar på Dig som skolledare finns att läsa i vårt "Mäldokument för skolledare".

Genom skolnämndens personalpolitiska program ger vi Dig goda möjligheter till personlig utveckling i Din yrkesroll som skolledare och till kontinuerlig fortbildning.

Tillträde snarast eller enligt överenskommelse.

Är Du intresserad att få höra mer om tjänsten, kontakta då Marie-Anne Jonsson, tel 060-19 24 93 eller 070-575 29 74, bost 060-56 34 17.

Fackliga företrädare: Skolledarna Paul Alsén tel 060-19 25 11, Lärarförbundets skolledarförening Jan Beijmo tel 060-19 25 01.

Välkommen med Din ansökan med uppgift om löneanspråk senast 1998-09-22 till Skolkontoret, 851 85 Sundsvall

Foto: Sven-Olof Englund

Judinna

- Av Ulf Eklund -

- nyskriven musikal

Kärlek och liv.

Hat och död.

Ridån för musikalen Judinna går upp den 10 oktober.

Ett samarbetsprojekt mellan föreningen Musikalen Judinna och Stockholms Stadskulturskola.

- Det pirrar i magen säger producenten Ulrica Larsdotter-Ericsson.

"Judinna" är en musikal kring en välkänd och grym händelse. Men inte en tillbakablick eller traditionell påminnelse om det fruktansvärda som utspelade sig i tyska koncentrationsläger.

"Judinna" utspelar sig i nutid och berättar om vad som hände generationen judar efter kriget och generationen efter den. Det är historien om Gina som föds i ett judiskt hem i en svensk förort i mitten av 70-talet.

Hur hon, som judinna och påverkad av historien, kämpar för en dräglig tillvaro där hon älskar en man som inte delar hennes judiska bakgrund. Hur hennes föräldrar vänder henne ryggen och vad hon tvingas offra i jakten på sig själv.

- Vi försöker belysa bägge sidor. De positiva, men även negativa sidorna av judendomen, säger Ulrica Larsdotter-Ericsson.

Det blir en påminnelse för den som har glömt sin historia. Men framförallt en kamp och en seger - för kärleken. Syftet är att påminna unga människor om förintelsen genom att belysa konsekvenser av kriget som lever kvar hos dagens judiska ungdom, att göra en bred musikalföreställning med professionell attityd om ett ämne som aldrig får glömmas bort.

Till en början var musikalen Judinna fristående och drevs enbart tack vare ideella krafter. Men efterhand har Stockholms Stadskulturskola engagerat sig i projektet

"Det blir som på Bio fast i verkligheten."

och Christer Nygren, sektionsschef på kultur- och idrottsförvaltningen och sedermera medproducent för musikalen, är utslutande positiv:

- Det är ett nytt koncept att kulturskolan jobbar direkt ihop med en fristående förening. Samarbetet fungerar utmärkt och det ger oss möjligheter att skapa nya kontakter.

Ulrica Larsdotter-Ericsson har fem år bakom sig som professionell dansare och är med hjälp av ett ALU-projekt, heltidsanställd i musikalen.

- Vi har en budget på cirka 450 000 vilket innebär en musikal i proffstappning med begränsade medel. En helprofessionell musikal i liknande omfattning hade kostat

cirka tre miljoner att producera, säger hon.

Någon blek lågbudgetmusikal blir det dock knappast tal om.

Jonatan Karlsson är upphovsman och tidigare regissör för musikalen, men har lämnat projektet sedan han antagits vid Dramatiska Institutet. Hans vision att musikalen ska bli en dramatisk symbios mellan musik och bild/scendramatik kommer trots det att förverkligas.

- Vi arbetar med en avancerad ljusdekor med både färg och svartvita bilder där dansarna utgör en del av scenografin. Det blir som på bio fast i verkligheten, säger Ulrica Larsdotter-Ericsson.

250 unga musiker, dansare och skådespelare sökte sig till musikalen där 20 antogs och sedan januari repeterat fem gånger i veckan under kvällar och helger. 10 oktober är det premiär i Glashuset i Stockholm.

För Ulrica Larsdotter-Ericsson innebär det slutfasen på ett långt och händelserikt projekt. Och trots hennes bakgrund som dansare, inför storpublik i Europa och USA, pirrar det rejält i magen. Nu ska publiken ge sitt betyg på hennes första musikalproduktion i karriären.

- Det är värre att stå bakom än på scenen, säger hon.

Men uppenbarligen en nyttig erfarenhet.

Musik- och kulturskolan i andra länder

Många är de musiker, dirigenter och tonskulptörer som fostrats i det finländska musikskolesystemet från musiklekskola till högskolestudier. En framgångsrik tradition med anrika Sibelius-Akademien, nu med universitetsstatus, som landets mest tongivande högskola.

Ny lag i Fin

Foto: andra bilderna: Maunio Hellarö

Lag om statsbidrag till musikskolor har funnits sedan 1969. Den nya lagen om grundläggande konstundervisning, som undervisningsministeriet nyligen formulerat och som just skrivits under av Finlands president Martti Ahtisaari, öppnar nu också för statsbidrag till ytterligare nio konstarter.

- Jag tror inte att vi för den skull får integrerade kulturskolor liknande de ni har i Sverige, säger Timo Veijola, rektor för Esbo Musikinstitut, strax väster om Helsingfors.

- Finlands kommuner har dålig ekonomi men lagen kommer att fungera som morot för att starta flera konstskolor, alltså specialiserade ämnesskolor inom till exempel arkitektur, cirkus, dans, teater o.s.v. Lagen ger olika statsbidrag till olika skolor. Det kommer alltså att löna sig bättre med fler separata skolor än en integrerad, så resonerar nog kommunpolitikerna, tror Timo.

DELAT ANSVAR

De cirka 1000 eleverna i Esbo musikskola betalar vardera 1.100 FIM i årsavgift och bidrar då med 17 procent till att finansiera skolan. Kommunen står med 38 procent och de resterande 45 procenten kommer från staten. 11 miljoner FIM omsätter skolan, med sina 45 heltidslärare.

Till musiksko-

lans musiklekskola strävar man efter att ta in alla intresserade men ofta räcker inte resurserna till. För att bli antagen till musikskolans ämneskurser fordras godkänt inträdesprov. Eleverna preparerar sig ofta via privatektioner. Alla får därefter veta sina resultat. De som inte antas får också veta hur mycket arbete som återstår.

- Musikstudier kanske inte passar alla lika bra, säger Timo som också är kritisk till de andra nordiska ländernas system där barnen istället hålls i kö.

Studierna är indelade i kurser med egen repertoar som ska framföras vid kursexamen och uppfylla vissa normer. Detta system är riksomfattande och ska garantera att man i olika landsändar undervisar utifrån samma målsättning.

SATSAR PÅ SÄKER HÄST

Timos skola ligger med den välkända Tapiolaskolans musiklinje som granne. 60 procent av eleverna därifrån går i musikskolan för att fördjupa sina kunskaper.

- Det finns ingen naturlig brygga mellan den obligatoriska skolan och musikskolan i Finland, vi har inte så goda erfarenheter av ett sådant samarbete, säger Timo. Om vi till exempel båda har varsin orkester så blir det svårare för eleverna att välja.

- I Tapiolaskolan har de tyngdpunkten på lättmusiken (populärmusik, red.anm.) så här hos oss fungerar det bättre när vi i musikskolan kan komplettera med de klassiska och lite djupare kunskaperna.

"lagen kommer att fungera som morot för att starta flera konstskolor"

FOLKMUSIK ALLT POPULÄRARE

Timo berättar vidare att i Finlands musikskolor ökar intresset för folkmusiken och att det populäraste instrumentet är piano. "Lättmusiken" försöker också att hävda sig och vid ett av konservatorierna kan man till exempel utbilda sig till dansmusiker.

KULTUR I CENTRUM

Skolan förfogar över egna mycket fina lokaler och har dessutom del i en toppmodern och vacker konserthall med 788 platser i Esbo Kulturcentrum. För konsertprogrammet vid Smockans besök stod en av skolans åtta orkestrar. De spelade nordisk musik av Grieg, Rautavaara och Wirén och visade en imponerande bredd genom att fylla på med såväl Hindemith som Mozart och Astor Piazzolla. En konsert som väl sammanfattar den finländska musikstudentens målmedvetna strävan efter konstens högsta ideal.

Nöjda minner under Solfègelektionen. Drift i musik- och geöbr-lära alltså.

-Om inte denna förening funnits både ålet betydelse katastrof för Finlands musikskolor. Begreppet musikskola fanns inte med i den nya lagtexten som påbörjades för drygt två år sedan. Vi har arbetat hårt och nu är det skrivet så att musikskolorna kan fortsätta som tidigare, säger Aimo Ritavuori, chef för Finlands musikläroinrättningsförbund.

land

Text & Foto Stefan Andersson

Petrisa Laine, 10, har redan spelat i fem år. Hon har gått flera kurser på musikskolan förutom sitt huvudämne, rödfärdigt. Petrisas lärare Liisa Yakkilainen undervisar redovisnings elever till rent på kvällarna då eleverna spelar efter den vanliga skoldagens slut.

Eleverna sätter ambitionsnivåerna själva och de är i regel höga, säger Timo Veijola, rektor för musikskolan i Eibo med över 1000 elever.

I Finland finns:

- 140 musikskolor och institut.
- 11 musikkonservatorier.
- En musikhögskola, Sibelius-Akademien.
- 52 000 musikelever i hela landet med 3500 lärare.

Det statliga anslaget till musikskolorna är 210 miljoner FIM.
 Totalt omsätter musikskolorna cirka 500 miljoner FIM.
 Elevavgifter täcker cirka 15 procent av kostnaderna.
 Huvudman kan vara kommunen, föreningar, stiftelser eller annan organisation.

Källa: Finlands musikinrättnings förbund

Foto: Ulf Eklund

Metoder för
Lokal utveckling
PASSION + VISION

Musikskolan som företag

- Av Ulf Eklund -

Han vill få den nedlagda musikskolan i Storuman att återuppstå.

Han tycker att många riktiga jobb inte blir gjorda.

Han pratar om en tredje sektor för nya jobb i Västerbotten.

Vad som ska göras finns inte i Håkan Björks vokabulär.

Det är bara hur som gäller.

Håkan Björk lämnade Finland för Sverige 1970 och blev imponerad:

- Det fanns arbete åt alla och välfärden var generös. Det såg färdigutvecklat ut och jag insåg inte att vi levde över tillgångarna. Nu vet han bättre.

Sedan dess har de statligt och kommunalt anställda minskat kraftigt. Samma dystra siffror gäller de anställda i den privata sektorn och efter att Håkan bytte Finland mot Sverige har närmare en halv miljon människor förlorat sina arbeten.

Som projektledare i Nätverket för socialt och kooperativt företagande i Västerbotten är han hårt engagerad och från landshövdingen Georg Andersson har han fått uppdraget och ekonomiskt stöd för att praktiskt pröva och utveckla den sociala ekonomin i länet.

Georg Andersson är hoppfull och förväntar sig konkreta resultat:

- Jag hoppas att detta ska innebära nya idéer och nya jobb. En chans till överlevnad för några av våra glesbygdssorter.

Lösningen stavas till gemenskapsföretag. Och för att musikskolan i Storuman ska återuppstå har planerna redan satts i verket. Musikskolan ska fungera som ett företag, involveras i ekonomiska aktiviteter och affärsverksamheter för att uppnå sina sociala mål.

VINSTEN MUSIK OCH ARBETE

Genom att anställa och engagera musiker och företagare skapas musik - och nya arbetstillfällen.

- Ingen utdelning på aktier och ingen återbäring till medlemmarna. Det är musiken och jobben som utgör vinsten, säger Håkan.

Men musikskolan tar inte ett skutt från offentlig till privat sektor. Den landar där emellan i en tredje och ofta osynlig, men livs levande sektor.

Den sociala.

Håkan Björks idéer, hämtade från Skottland som länge arbetat med så kallad community business i den sociala sektorn, är lika enkla som fascinerande. Han vill kombinera intäkter från privat och offentlig sektor tillsammans med ideellt arbete.

EN OSLAGBAR KOMBINATION

- Målet är arbete och ekonomisk utveckling samt att bevisa för kommunen vilken social nytta musikskolan i Storuman gör. Vi arbetar just nu med ett underlag för att kunna redovisa det, säger Håkan Björk och fortsätter:

- Den här modellen fungerar i vilken bransch som helst.

Bland de befintliga gemenskapsföretagen i Västerbotten finns Hammagasinets i Umeå som drivs av ungdomar med stöd av vuxna och i kombination med utbildning. I Ruskele driver byalaget ett gemenskapsföretag som ska utveckla bygden och skapa nya jobb och snart väntas det nyblivna elit-hockeylaget, Björklöven, följa efter.

SEKTORN FRAM I LJUSET

En idrottsförening som i sin verksamhet i princip redan fungerar som ett gemenskapsföretag med social nytta som förtecken. Klubben har marknaden som inkomstkälla, söker olika sätt till offentlig finansiering och använder de ideella krafterna som en stor resurs.

Gemenskapsföretag har med andra ord existerat redan innan Håkan Björk fick insikt i Skottlands framgångsrika företagande. I Sverige gäller det att lyfta fram den tredje och sociala sektorn, få den accepterad som en utmärkt möjlighet att skapa arbeten och lokal utveckling.

- Ja, det handlar om att i hög grad tydliggöra och medvetandegöra om de möjligheter som redan finns. Men det kan också leda till helt nya modeller, säger landshövdingen Georg Andersson.

Foto: Hans Edlund

Georg Andersson, landshövding i Västerbotten, som värnar musik- och kulturskolor. "Musik är omistlig i mänsklig gemenskap. Själva är jag en flitig sångare och kan inte tänka mig ett liv utan sång. Därför anser jag att musik och kultur måste ges ett gott utrymme i utbildningen", säger han.

I Storumans fall även ett sätt att värna musik- och kulturlivet som allt fler inser vikten av i den mänskliga utvecklingen.

För tillfället handlar Håkans arbete om att få fler än landshövdingen Georg Andersson, och övriga beslutsfattare i Västerbotten, att förstå att man kan driva företag med sociala mål.

- Det finns många verksamheter som varken passar i privat eller offentlig sektor, men som ändå är nödvändiga.

Kommunen klarade inte av att driva musikskolan i Storuman och någon privat finansiering vägrar sig inte på det. Men gemenskapsföretaget törs, kan och har möjligheter att utvecklas.

Branschnära utbildning

- Av Ulf Eklund -

I Örnsköldsvik finns sedan terminstarten en unik utbildning.

Skolan som ska fostra morgondagens låtskrivare, rusta talangfulla upphovsmän för ett yrkesliv inom svenskt och internationellt musikliv.

Populär- och reklammusik står på programmet.

- Det känns jättespännande, säger projektledaren Ulla Sjöström.

"Musikmakare", en kvalificerad yrkesutbildning på 80 poäng, är purfärsk. Den 1 september inledde tio elever sina studier i Örnsköldsvik och efter fyra terminer ska erfarenheterna och kunskaperna från studierna bära frukt.

Då ska talangen stå på egna ben, känna till branschen, marknadsföra och förmedla sina produktioner på ett professionellt sätt.

- Vi kan inte skapa talanger, de är redan inne i ett skapande, men däremot ge förutsättningar och möjligheter till utveckling. Dessutom ge eleverna värdefulla branschkontakter, säger Ulla Sjöström.

UPPDRAG MED FRIA HÄNDER

Det har varit snabba ryck. I december förra året fick hon uppdraget från Landstingets utbildnings- och kulturförvaltning att med fria händer utarbeta ett koncept som passar Örnsköldsvik.

I samråd med några av hennes branschvänner kläcktes idén om en yrkesinriktad utbildning för låtskrivare.

- Till en början tyckte vi att ordet låtskrivare lät tunt och vi funderade mycket

"Vi kan inte skapa talanger, de är redan inne i ett skapande"

kring namnet. Men efterhand har vi insett att det passar utmärkt.

Joakim Bergman, känd marknadsförare av svenska artister, övertygade alla om att utbildningen var efterlängtd. Och idén fick stor respons från branschfolket.

VIKTIG INKOMTSKÄLLA

Nu är landets första populärmusikutbildning en verklighet och musikproducenter och förläggare applåderar.

- Några kanske fryser åt popmusik, men det är en mycket viktig gren i vårt svenska musikliv. Den genererar lika mycket pengar som vapenexporten och behovet är omätligt även på internationell nivå.

Och lika övertygad är Ulla om att talangfulla upphovsmän behöver utbildning:

- Självklart, jag brukar ställa en motfråga till de som är kritiska. Varför går då konstnärer på konsthögskola?

Tiltalsnamnet på den nya utbildningen stavas till Media- och Musikproduktion och tillsammans med medieeleverna kommer musikmakarna samsas om delar av utbildningslokalerna.

I "Station" kommer talangfulla upphovsmän förkovra sig i två år. Namnet passar lika bra som utbildningen i tiden:

- Nu står eleverna på stationen och har mycket framför sig, säger Ulla Sjöström. Låtskrivartåget rullar.

KURSMOMENT Introduktion (1 poäng), Administration/distribution (3), Social kompetens (2), Marknadsföring (2), Förtägsökonomi (1), Musikliv- omvärldsorientering (1), Musiktetik (4), Genre- och stilkunskap (2), Musiklära (1), Musikaliskt hantverk (4), Musik och notbild (9), Arrangering och ensemblekunskap (3), Språk och musik (2), Filmmusik (1), Tillval (9), Affärsengelska (1), Reklamproduktion (4), Populärmusikproduktion (7), Examensarbete (5), Projekt skapande produktion (9), Musikläggning till video och reklamfilm (3), Praktisk tillämpning och fördjupning (8), Fördjupning i produktion (10).

HANDLEDARE/FÖRELÄSARE

Jonas Nyström, Tomas Johansson, Anders Aare, Lasse Hallberg, Märten Eriksson, Frank Ådahl, Ingela "Pling" Forsman, Lasse Holm med flera.

Musikmakarna i Örnsköldsvik berikas med två rutinerade handledare. Den inte obekanta duon; Frank Ådahl och Märten Eriksson, ska lotsa eleverna genom den två år långa utbildningen.

Frank och Märten har lång erfarenhet av musiklivet och rollen som upphovsmän. De har bland annat deltagit i den svenska schlagerfestivalen vid ett flertal tillfällen. Uppdraget som handledare i musikmakarutbildningen passar dem utmärkt och de har under en längre tid sett fram emot terminstarten.

Men duon vill tona ner sin egen betydelse:

- Vi är enbart engagerade i det praktiska, vilket bara är en del av utbildningen. Men vi hoppas kunna bidra med våra erfarenheter och medverka till att eleverna inte går på nitarna som finns i branschen, fortsätter Märten.

Det har varit en hektisk sista månad innan låtskrivareleverna anlände till Örnsköldsvik. Handledarna har på ett aktivt sätt deltagit i förberedelserna och iord-

ningställt utbildningslokalerna.

- Det har varit stenhårt arbete sedan början av augusti, men vi tycker att detta känns mycket spännande. Utbildningens första läsår blir självklart högtintressant, säger Märten och Frank fyller i:

- Att det finns ett behov av utbildning kring den här branschen råder det inget tvivel om. Tänk om vi fått samma möjligheter, jag hade tveklöst tagit den chansen. Eleverna får möjligheter som vi själva inte var i närheten av.

Nils Eriksson, Umeå, är en av eleverna som antagits vid utbildningen. Han förväntar sig två intressanta studieår i Örnsköldsvik:

- Jag visste inte vad jag skulle göra i höst och såg plötsligt en annons som gjorde mig intresserad. Jag skickade några låtar, men trodde inte att jag skulle bli antagen. Det

- Vi ska fungera som ett bollplank. Ge stöd och komma med idéer, säger Märten Eriksson och Frank Ådahl.

"Tänk om vi fått samma möjligheter"

blev en glad överraskning.

Nils tror att utbildningen kommer att passa honom:

- Självklart hänger det mycket på den enskildes engagemang och jag förväntar mig en hel del av utbildningen. Kursprogrammet ser intressant ut och stödet att knyta branschkontakter är precis vad jag behöver.

Frank Ådahl och Märten Eriksson blir engagerade för den praktiska delen av låtskrivarutbildningen där även filmmusik och radioreklam ingår.

Foto: Leif Andersson

Musikskolan som både

syns & hörs

- Av Ulf Eklund -

På Värmdö Musikskola finns en strategi. Planen för att överleva och utvecklas. Den är enkel och nästan självklar, men fungerar bättre än allt annat. Att synas är hemligheten.

Ljv musik från elever i nya lokaler vid Värmdö Musikskola. Musikens Hus i Värmdö invigdes den 10 januari i år och nyligen har skolan startat sin första hösttermin i huset.

Musikskolan i Värmdö fick tillsammans med Timrå ett hedersomnämning för sin verksamhet i samband med Svenska Musikrådets tävling "Årets Musik- och Kulturskola 1998". Miranda i Mora knep förstapriset där juryn inte kunde låta bli att prisa ytterligare två skolor.

Timrå återkommer Kultursmockan till i nästa nummer och följande rader ägnas åt Värmdö som har högtryck i verksamheten för tillfället.

Det kan inte minst rektor Liselotte Pilfalk skriva under på:

- Intresset för musikskolan är stort och vi har cirka 500 elever som köar för en plats. Självklart jobbar vi för att kunna utöka verksamheten och möta efterfrågan.

Skolan har redan tagit ett stort steg mot

en ljus framtid. Den 10 januari i år invigdes Musikens Hus i Värmdö. En splitterny byggnad där musikskolan nu har sitt säte.

Tack vare det nya huset syns verksamheten bättre än tidigare och det märks i kommunens budgetarbete. Nu tilldelas även musikskolan investeringspengar, vilket inte varit fallet tidigare.

- Då fick vi vänta tills det blev någon slant över eller dra från lönerna. Nu finns vår verksamhet tydligt med i kommunens budget, fortsätter en nöjd och belåten Liselotte Pilfalk.

Vad gör Värmdö Musikskola så speciell?

- Vi är bra på att synas helt enkelt. Det är vår strategi vid olika arrangemang och även politiskt. Att synas är det bästa sättet för att få gehör för sin vilja och sina idéer.

Enligt Liselotte har musikskolan i Värmdö en ständig strävan att utvecklas och hänga med i det som utgör det nya musikutbudet för dagens ungdomar. Det innebär mycket arbete i grupp där eleverna får spela tillsammans och ofta är tonvikten lagd på pop- och rockmusik.

- Vi försöker lyssna till de elever som redan kan spela och har tentaklarna ute. De kommer ofta med intressanta förslag, säger Liselotte.

Värmdö Kommun har under de senare åren satsat mycket på nya skolbyggnader och övriga kommunala fastigheter. Det har inneburit festliga invigningar med jämna mellanrum och skapat förutsättningar för musikskolan att fullfölja sin strategi; att synas.

Kittlande utmaningar

I Tranås har beslutsfattarna insett betydelsen av ett brett kulturutbud.

- Det finns en ekonomisk svaghet i alla förvaltningar, men vi känner stödet från kommunen, säger skolans biträdande chef Karin Arvidsson. Stödet och ett hårt arbete har gjort Tranås till kulturskola.

- Av Ulf Eklund -

Förespråkarna, de som kämpar för ett rikt musik- och kulturliv i den lilla Smålandskommunen med 18 000 invånare, är inte unika.

Och har ingen unik situation.

I Tranås finns inget ekonomiskt överflöd. Även där måste det sparas och kommunen tvingas banta sin verksamhet i flera avseenden. Men ger sig inte, som fallet är i många andra av landets kommuner, omedelbart på kulturen.

- Här skärs det inte mer än i andra förvaltningar, säger Karin Arvidsson.

I Tranås vackraste byggnad, det gamla tingshuset nere vid än i centrala delar av staden, har musikskolan sitt säte. Högborger för kommunens musiklärare och elever.

I Tranås kommun invigdes kulturåret under pompa och ståt. Bland annat med eldblåsare och levande statyer.

"Här finns inget motstånd, inga bromsklossar till nya idéer."

Ett eget hus där musikälskarna bildat en stark enhet.

Vid terminstarten tog även bild-, dans- och dramalärarna med elever plats i huset.

- Vi har arbetat hårt för att nå dit vi är i dag. Här finns inget motstånd, inga bromsklossar till nya idéer. Vi förändrar oss hela tiden och det är en styrka, fortsätter Karin.

- I kollegiet finns det massor av nya idéer och ibland är vi lite nervösa hur nya projekt ska bemötas. Men oftast reagerar omgivningen bara positivt.

Ett mycket populärt initiativ är då den vanliga undervisningen, en vecka per termin, avbryts och skolan ägnar sig åt något annat. Det kan röra sig om stora repetitioner samt elever och lärare som tillsammans spelar och sjunger i storgrupper.

- Vi anser att det är nyttigt att bryta mönstret och göra något annat med jämna mellanrum. Det stimulerar och ökar motivationen för det vardagliga arbetet, säger Karin.

Tranås kulturskola har tidigare i år gjort sig känd efter topplaceringen i "Invigningstävlingen Festivalåret 98". Kulturskolan i Halmstad segrade och Tranås fick tillsammans med Karlstad dela på andrapriset.

Sommarmusikanter

-98

LUDVIKA SOMMARORKESTER.

Totalt 55 ungdomar i verksamhet under sex veckor med en ersättning på 800 till 1 000 kronor i veckan beroende på ålder. Totalt har de gjort 39 konserter. Dessutom har de gjort 56 framträdanden i mindre smågrupper. Orkestern har spelat på gator och torg och dessutom på sjukhus, serocenter, restauranger, affärer, banker, post m.m. Under avslutningsveckan gjordes också ett framträdande på Liseberg i Göteborg.

HÄLLEFORS SOMMARORKESTER.

Ytterligare ett gäng glada musikanter som poserar i sina nya tröjor. Sommarorkestern i Hällefors blev lika uppskattad som på alla andra ställen i landet.

SOMMARBANDET, VISBY.

Sommarbandet heter orkestern som på bilden går i tåten på en rosenkarneval i Visby och spelar samba för hela slanten. Blåsorkestern, som i år består av 28 musikanter, gjorde i år sin trettonde och sista sommar i nuvarande konstellation. Ledaren Erling Lindvall, som tog initiativ till orkestern 1985, går i pension. Under juli har Sommarbandet underhållit turister och gottlänningar på hela ön. Kryssningsbåtar på morgnarna, marscher genom Visby, konserter i kyrkor och parker, vårdnämningar, hembygd-fester och strand-samba. Vintertid heter orkestern Ö-bandet och består av elever i Gotland Kommunala Musik- och Dansskola.

KRISTINEHAMNS SOMMARORKESTER.

Ungdomarna utnyttjades flitigt under en bejublad sommarturné i Kristinehamns kommun. En riktig "grön färgglädje" på gator och torg mitt i det trista sommarväderet.

Ett *upplevelse* seminarium om framtid, näringsliv och kultur

Arken Tjänstecentrum i Örnsköldsvik 15-16 okt.

Ett arrangemang i upplevelsens tecken där utmanande föreläsare ger sin syn på kulturens roll i samhället och samhällets roll i kulturen. En tvådagars upptäcktsfärd in i framtiden.

Bland föreläsarna:

- Jan Johnson, omvärldsanalytiker
- Richard Barrett, World Business Academy
- Göran Kropp, "Årets Äventyrare"
- Karina Folkesson, TV-producent

Upplevelsevård:

- Ruben Madsen, "Clownen Ruben"

www.ovik.se/aktuellt/198

Information om anmälan, logi m.m.:
Annika Sjodin, 0660-785 02

ARRANGÖRER: Örnsköldsviks Kommun, Ung Idé, Arken Tjänstecentrum, SMoK, Landstinget Västernorrland, Svenska Kommunförbundet, Mitt Sverige Turism, Kultur i hela landet, SAS, Turism Akademien, Kultur & Fritid

Svenska • musikgrupper besökte Spanien

– Text och foto: Dag Krafft –

Det var en härlig känsla att strosa runt i Barcelonas gamla stadsdelar i slutet på maj månad. På varje litet torg, på varje öppen plats och i varje kyrka spelades det musik av de mest skilda slag av ungdomar från hela Europa. 5000 ungdomar hade invaderat staden och bjöd frikostigt på sitt kunnande under fyra dagar.

Det var den femte Ungdomsmusikfestivalen som arrangerades och från Sverige deltog cirka 400 ungdomar i nio grupper. Efter att ha lyssnat på dem alla kan jag konstatera att de gjorde mycket bra ifrån sig.

Besökarna togs omhand av en stab funktionärer som gjorde sitt bästa för att allt skulle klaffa. Mat, logi och transporter organiserades och med några få undantag

gick allt i lös. På avslutningskonserten lämnades arrangörskapet över till Norge och Trondheim som kommer att ta emot lika många ungdomar år 2000.

I upplägget av den sjätte Ungdomsmusikfestivalen kommer både Danmark och Sverige att medverka för att ge festivalen en skandinavisk karaktär.

Notställ, stolar, podier - Allt i musikinredning

Vi hjälper till med allt du behöver i tillbehör. Från notställ till scener. Allt flexibelt och med kvalitetsgaranti.

Bison
PRODUKTER AB

Högelian Station 672 91 Arjäng • Tel 0573-510 10 • Fax 0573-510 15

Metodistlever i full gång med egen förkovran. Från vänster Ragnhild Holm, Mats Bengtsson och Fredrik Ovarsson.

45 saxofonister kom från fyra länder för att delta i Västerås Saxofonakademi i Hässlö Park den 2-8 augusti. Stor spelglädje och lättsamt umgänge utmärkte kursen som genomfördes för andra året i följd. Arrangör var Västmanlandsmusiken i samarbete med Västerås stad, Kungliga Musikhögskolan, Häbo Musikskola och RSAO mellersta distriktet.

Lustfylld Saxofon akademi

– Text och foto: Helena Wessman –

Västerås Saxofonakademi består av tre olika kurser: mästarclass, allmänkurs och metodikkurs. Metodikkursen erbjuder fortbildning för lärare i musikskolan och var i år uppdelad i två klasser: en grundkurs och en fortsättningskurs. I den förra resonerade Sven Liljegren kring det speciella med att undervisa i saxofonspel, medan Ragnhild Holm under fortsättningskursen fördjupade sig i lärarrollen och den svåra konsten att förvalta elevernas spelglädje. Det är alltför lätt att släcka spelglädjen genom att berätta allt för mycket, menar hon. Läraren bör istället rikta in sig på att vägleda eleverna i deras spontana lust att lära.

LÄRDE SIG MYCKET

Lärarna som genom åren undervisat de elever som deltog i akademiens mästarclass har uppenbarligen lyckats med detta. Högskolestuderande kom från fyra länder – Sverige, Norge, Danmark och Luxemburg – för att få spela för Christer Johnsson under Västerås Saxofonakademi och lusten att lära var det verkliga inget fel på. Inte heller på utvecklingsmöjligheterna. Under akademiveckans sista dagar spelade de flesta bättre än de någonsin gjort.

Christer hade god hjälp av Märten Landström. Att få möjlighet att i lugn och ro studera in ett verk tillsammans med en kunnig pianist betyder mycket för den musikaliska mognaden. Märten vägledde de unga saxofonisterna under enskilda lektioner och uppspelningar.

Akademiens tredje del – allmänkursen – riktar sig till saxofonister på alla nivåer. Från rena nybörjare till sådana som står i begrepp att inleda sina musikhögskolestudier. Denna gång deltog tolv musikanter i

äldrarna 13-69 år, som spelade så att det stod härliga till. Lärare var Lars Bäcklund.

Utöver undervisningen i respektive klass bjöds många tillfällen att spela kammarmusik, ofta under ledning av akademiens fyra amanuenser: Johannes Johansson, Claus Olesen, Stefan Stensson och Daniel Hedström. De är alla högskolestudenter och i deras uppdrag som amanuenser ingick att leda och delta i kammarmusik och konsertframträdanden samt att utföra en del praktiska göromål. Av ren lust gav de också enskilda lektioner.

SPONTANA FRAMTRÄDANDEN

Som sig bör hölls det konsert i Hässlösalen varje dag. Lättsamma tillställningar där akademideltagarna uppmanades att framträda för att träna sig på att spela inför andra. Publikstödet blev också smått fantastiskt. Nybörjarens mod att kliva upp på scenen möttes av lika varma applåder som ett näst intill perfekt framförande. Och kanske är det just i detta Saxofonakademiens särart ligger; de yttre formerna och lärarnas attityd ökar förståelsen för olika am-

bitions- och kunskapsnivåer.

Av konserterna hölls fem internt inom kursen och två för allmänheten. På fredag lunch framträdde tolv saxofonister på Torgscenen i centrala Västerås och på lördagen gavs en välbesökt avslutningskonsert i Hässlösalen.

Gemenskapen under Västerås Saxofonakademi stärktes också av det kvällscafé amanuenserna anordnade under veckan. Kvällsfika och förrisningar serverades under ett intensivt umgänge som kryddades av spontana framträdanden. Särskilt mycket sömn fick varken lärare eller elever, men det är ju så det skall vara när man är på kurs.

VÄSTERÅS SAXOFONAKADEMI arrangeras av Västmanlandsmusiken i samarbete med Västerås stad, Kungliga Musikhögskolan, Häbo Musikskola och RSAOM.

Rikskonferens om kulturens och konstens givna plats i skolan

kulturen genomsyrar skolan

"Barnens rätt till kulturell och konstnärlig verksamhet"

Gävle 23-25 okt 1998

ANMÄLAN/YTTERLIGARE UPPLYSNINGAR:
Kulturskolan i Gävle, tel. 026-18 98 61

Säljes

CEMBALO. Spärrhake Passau. Norsjö musikskola, Bertil Forssell, tel 0918-141 96.

NU KAN DU ANNONSERA under rubrikerna köpes och säljes.

Kontakta vår annonssäljare
Jan Dylicki, tel. 0660-22 10 86.

Det råder akut brist på lärare i landet och även musklärarna är mycket eftertraktade. Enligt uppgifter försöker skolorna bjuda över varandra i jakten på nyexaminerade medarbetare.

Har du märkt av den ökade efterfrågan?

CHRISTINE ERIKSSON, NYEXAMINERAD MUSIKLÄRARE, SUNDSVALL:

– Oja, det har jag verkligen. Jag har blivit erbjuden ett

flertal tjänster som jag har varit tvungen att välja mellan. När jag väl hade bestämt mig var det ytterligare några som ringde och försökte övertala mig. Vetskapen om att det går lätt att byta arbetsplats om man inte trivs känns naturligtvis bra, men att löner och andra förmåner trissats upp har jag inte märkt så mycket av.

MARIA NORGRÉN, NYEXAMINERAD MUSIKLÄRARE, KÖPING:

– Ja, jag måste nog erkänna att jag märkt av en viss

dragkamp mellan skolorna och jag har haft en del erbjudanden att ta ställning till. Musikskolan i Köping gav mig det intressantaste förslaget och skräddarsydde en tjänst för mig. Det var andra saker än lön och övriga förmåner som avgjorde till Köpings fördel. Självklart känns det tryggt att efterfrågan är stor och jag måste erkänna att jag har en viss dragning till Stockholm.

MIA ENGVALL, NYEXAMINERAD MUSIKLÄRARE, ÖREBRO:

– Visst har jag märkt av en ökad efterfrågan och det

är naturligtvis roligt om man är ute efter ett intressant arbete för nu kan man ju faktiskt välja. Jag har fått fem-sex erbjudanden, två telefonsamtal och övriga från människor jag träffat. Men jag tänker fortsätta att studera. Det blir en påbyggnadsutbildning i sång för min del.

Protest mot P4-musiken

Aktionsgruppen P4 protesterar mot musikbudet i radions P4. De anser att musiken är för enformig; bara pop- och dansmusik.

Gruppen har demonstrerat utanför radiohuset i Göteborg och anser att radion bryter sitt sändningsavtal på minst tolv punkter. Bland annat när det gäller att bevaka kulturen, att opartiskt välja musik och ge ett mångsidigt utbud.

Ny styrelse för Stiftelsen Framtidens kultur

Regeringen har utsett följande personer att vara ledamöter i styrelsen för Stiftelsen Framtidens kultur till och med den 30 juni 2002:

Ledamot och ordförande: Gunnar Svensson, Stockholm, före detta statssekreterare i Utbildningsdepartementet, ordförande i Arbetsgruppen Kultur i hela landet.

Övriga ledamöter: Göran Lannegren, Stockholm, generaldirektör i Statens kulturråd.

Ewa Persson, Sunnemo, verkställande direktör i Kvinnor och ekonomi AB samt bokförlaget Perssons på Lund AB. Yvonne Rock, Stockholm, chef för Judiska teatern.

Heavy metal på cello

Fyra unga cellister har slagit försäljningsrekord i Finland genom att spela heavy metal.

Kvartetten från Sibelius-Akademien kallar sig Apocalyptica och sålde 300 000 exemplar av första skivan Plays Metallica by Four Cellos. Nya skivan Inquisition Symphony är redan uppe i 100 000 ex och nu ska den lanseras i USA och Japan.

De fyra cellisterna var helt enkelt trötta på allt klassiskt när de ställde sig på en scen och rev av några heavy metallåtar. Nu har det på tre år spelat live ett par hundra gånger.

Satsning på skollärdarutbildning

Fortbildningssektionen för skollärdare inom SMoK gör även i år en större satsning på skollärdarutbildning.

Avsikten är att utveckla de planer som finns i ÖLA 2000 att bygga ut ett nätverk för musik- och kulturskollärdare. Nätverkets uppgift är att musik- och kulturskollärdare med stöd av varandra skall genomföra intentionerna i "En satsning till två tusen".

Förra hösten startades det första nätverksgrupperna vilka är spridda över hela landet och består av musik- och kulturskollärdare som normalt inte träffas. Nätverket är till för alla. Förutsättningen är dock att man deltar i startdagen för nätverk på Star Hotel i Sollentuna 8 oktober.

Teatergrupp får stöd för socialt arbete

Regeringen har beslutat tilldela teatergruppen Replica ett tillfälligt bidrag på 200 000 kronor. Syftet är att gruppen ska kunna fortsätta sitt socialt inriktade kulturarbete som främst handlar om att integrera ungdomar i verksamheten.

Teatergruppen Replica på Kungsholmen i Stockholm har allt sedan starten 1993 arbetat aktivt med integrationsfrågor och har framförallt intresserat sig för ungdomars kulturella utveckling.

Vid sidan av sin sceniska verksamhet driver Replica en bred kulturverksamhet riktad till såväl ungdomar som en större allmänhet.

– Regeringen vill på detta sätt fästa uppmärksamheten på en verksamhet som på ett nyskapande sätt förenar konstnärligt teaterarbete med ett starkt socialt engagemang, säger kulturminister Marita Ulvskog.

Gemensam kraftsamling för läraryrket

Regeringen, Kommunförbundet och lärarnas fackliga organisationer har ställt sig bakom en gemensam avsiktsförklaring för att stimulera läraryrkets utveckling och rekrytering.

– Jag är mycket glad att vi på det här sättet kan markera en gemensam vilja att utveckla läraryrket. Duktiga, engagerade och behöriga lärare är den viktigaste förutsättningen för att vi ska kunna ge våra barn en likvärdig utbildning av hög kvalitet, säger skolminister Yvra Johansson.

Samtidigt med avsiktsförklaringen tillsattes en arbetsgrupp för att snabbt konkretisera åtgärder på en rad punkter. Bland annat ska gruppen föreslå hur nya karriärtjänster för lärare kan utvecklas och åtgärder för att utöka möjligheterna för lärare att kombinera forskarutbildning med lärartjänst.

Dansen som pedagogiskt hjälpmedel

Regeringen har beviljat 200 000 kronor vardera till Göteborgs Universitet, Luleå Tekniska Universitet, Högskolan i Karlstad och Högskolan i Kristianstad för ett dansprojekt inom lärarutbildningen.

Dansen introduceras nu i lärarutbildningen. Lärosätena kommer att erbjuda både obligatoriska och valbara kurser i dans inom lärarutbildningarna, liknande de kurser som i dag ges i drama. På så sätt kan medvetenheten om dansens möjligheter som ett pedagogiskt hjälpmedel öka hos studenterna på lärarutbildningarna.

Ett antal grundskolor som har "Dans i skolan"-verksamhet knyts till projektet så att studenterna kan följa metodutvecklingsarbetet i dessa skolor. De regionala danskonsulenterna kommer att ha en aktiv roll i projektet när det gäller erfarenhetsutbyte och kursplaner.

Projektet är ett samarbete mellan högskolan, grundskolor, de regionala danskonsulenterna och Statens Kulturråd.

Möte mellan konst och teknik

Malmö högskola får fem miljoner kronor från regeringen till ett projekt som ska utveckla en ny form av utbildningar – "imagineering" – som kombinerar det konstnärliga området med teknik.

Högskolan vill ge möjlighet för tekniker och konstnärer att samarbeta i studier och projekt. Utbildningen ska dels ge studenterna ett konstnärligt förhållningssätt samt stärka det kreativa, problemlösande och nyskapande förhållningssättet.

Under hösten har de första utbildningarna vid området Konst och kommunikation startat vid Malmö högskola. Konst och kommunikation har som målsättning att skapa en miljö där studenter, lärare, forskare och det omgivande samhället utvecklar IT-samhällets estetik och att binda samman konstnärliga uttrycksformer med den nya tekniken.

En smocka för Kultursmockan...

Marie Ledin, VD för Anderson Records, nyckelperson i Polar Music Prize, dotter till legendariske Stikkan Andersson och fru till Tomas Ledin. En maktfaktor i den svenska musikbranschen som redaktionen för Kultursmockan sökte kontakt med.

Vem är hon och hur ser hennes vardag ut, vad anser hon om landets enorma musikexport och vilka signaler ges för framtiden?

Vad tycker hon om Sveriges musik- och kulturskolor och vad är hennes förhållande till dem? Kan delar av branschens överskott återinvesteras i musik- och kulturskolorna och i så fall; vad tycker hon om det?

Vi packade trunken full med frågor och stämde träff med Marie vid kontoret på Sibillegatan i centrala Stockholm. Plötsligt var allt förarbete förgäves:

– Intervjuer tycker jag inte om. Sånt är bara obehagligt...

Miljonregn över ungdomar

– Idrotten spelar en viktig roll i att utveckla den sociala välfärden och bidrar till att förstärka folkhälsan. Det finns därför ett starkt samhälleligt intresse att värna om den framtida barn- och ungdomsidrotten och stimulera samarbetet mellan lokala idrottsföreningar och skolor.

Det säger idrottsminister Lars Engqvist i en kommentar till regeringens beslut att avsätta 20 miljoner kronor årligen ut Allmänna arvsfonden till stöd för utveckling och förnyelse av idrottsverksamhet för barn och ungdomar.

Satsningen syftar till att ge barn, ungdomar och handikappade ökade möjligheter att aktivt delta i och påverka sitt idrottande.

Regeringen har även beslutat att ställa 10 miljoner kronor ur fonden till Ungdomsstyrelsens förfogande för stöd till projekt som syftar till att utveckla ungdomars egen organisering. Satsningen är för att skapa förutsättningar för ett långsiktigt utvecklingsarbete i ungdomsorganisationerna. Avsikten är att under tre projektår avsätta sammanlagt 30 miljoner kronor.

Porträttet

"Utan skådespeleri är jag en halv människa"

Den breda publiken känner henne som den finurliga lilla Alva i TV-såpan "Tre Kronor".

Men Polly Kisch, 18, är så mycket mer.

- Av Ulf Eklund -

En livsnjutare med rötter från Ungern, dansare, sångare och skådespelare. Och heter som karamellerna. Söt är hon också.

Hej Polly, hur mår du?

- Jag mår alldeles utmärkt, tack. Lite arbetslös bara, men annars är det bara bra.

Vi känner dig som en ung skådespelare och som Alva i TV-serien Tre Kronor, men vem är Polly Kisch?

- Ojdä, det var inte lätt... en livsglad tjej tror jag som njuter av livet. Lite oro för framtiden finns det alltid, men jag försöker ta dagarna som dom kommer.

Hur ser dina framtidsplaner ut?

- Jag vill åka utomlands och studera musik, dans, sång och teater. Helst skulle jag vilja resa till New York och därefter vill jag gå på scenskolan. Mina övriga framtidsplaner är att vara lycklig.

Hur är din relation till musik- och kulturskolor? Tycker du att musik- och kulturskolor är viktiga?

- Dom är oerhört viktiga på alla sätt och jag tror inte vi klarar oss utan dom. Kultur är helt enkelt jätte viktigt och det glöms lätt bort, tyvärr. Men omgivningen har fått bättre förståelse för kulturens betydelse på senaste tiden. Kanske mycket beroende på kulturhuvudstadsåret.

Vad är det bästa med att vara en ung skådespelare?

- Det är själva jobbet som jag tycker om på alla sätt. Att kunna få vara någon annan och spela och sätta sig in i roller och så vidare.

Varför blev du skådespelare?

- Det är mitt kall här i livet. Det finns inget annat som jag brinner så mycket för. Om jag inte fick vara skådespelare skulle jag nog vara halv som människa. Än vill jag inte kalla mig riktig skådespelare för jag har inte den utbildningen. Studerande eller blivande passar kanske bättre.

Tycker du att kulturen; musik, dans, bild och drama får tillräckligt utrymme?

- Den kultur som inte kallas professionell ska dras upp mer i ljuset. Det finns exempelvis många musiker, konstnärer och teateruppsättningar som ofta är i skymundan. Det behöver inte vara i rampljuset, men lite mer uppmärksamhet förtjänar de.

Vad gör du just nu? Hur ser vardagen ut?

- Jag söker jobb på alla möjliga håll. Jag tror det är viktigt att få inblick i annat och inte bara hänga fast sig vid skådespelaryrket, även om det är dit jag strävar. Det är färligt om man bara umgås med en viss typ av människor. Då får jag inga nya intryck och då har jag sämre förutsättningar att bli en bra skådespelare.

Du är bland annat engagerad i musikalen Judinna som har premiär i Stockholm 10 oktober. Hur känns det och i vilken roll får vi se dig?

- Jag har huvudrollen och det känns som en stor utmaning, jätte kul och spännande. Jag har sjungit väldigt länge, men att göra det vid en föreställning har jag inte gjort tidigare. Då har det handlat om band eller i kören.

Har ditt behov att skapa tillgodosetts i skolan?

- Ja, det tycker jag. Men det var för att jag gick teater- och dansprogrammet på gymnasiet. Vi hade mycket teater- och kulturhistoria, men det var ju som sagt för att jag valde den inriktningen. Däremot tror jag att mer vanliga gymnasieprogram inte får ett tillräckligt kulturutbud.

Vad är din främsta tillgång?

- Teater är absolut min främsta tillgång - helt klart.

Finns det några personliga likheter mellan Polly Kisch och rollfiguren Alva i Tre Kronor?

- Varje roll har så mycket personligheter och karaktärer. Så det finns nog alltid något som rollfiguren och skådespelaren har gemensamt. Men jag kan inte påstå att jag är speciellt lik Alva. Det hade varit tråkigt att spela någon som är på pricken lik sig själv.

Skådespelaren Samuel Fröler sågar de svenska TV-såporna. Håller du med honom?

- Nej, det gör jag definitivt inte. Såopera har väl i och för sig ingen högkulturell status, men uppenbarligen är det vad många vill se. Därför görs det mycket av den varan och har man två miljoner tittare så måste det vara ganska bra. Ätminstone förtjänad av bättre kritik än den sågning som förekommit.

Foto: Sven-Olof Englund

Teater framför publik eller TV-kamera?

- Oj, det var ytterligare en svår fråga. Det man älskar med att stå på scen är publikreaktionerna och det är nästan alltid en annorlunda publik, vilket innebär att man alltid gör en annan typ av föreställning. TV-inspelningarna tilltalar mig också så jag har svårt att rangordna dem. Det är själva skådespelariet som jag njuter av.

Vad gör du om tio år?

- Då har gjort mycket som jag hoppats på, men jag har säkert en hel del ogjort också. Man ska nog aldrig vara nöjd, det kommer ju hela tiden nya saker som man vill ge sig in på.

Sjunger du i duschen?

- Ja, självklart gör jag det.

Vad?

- Det blir mycket så kallad svart musik; jazz, soul och blues.

NAMN: Polly Kisch

ÅLDER: 18 år, född i Sverige med föräldrar från Ungern.

FAMILJ: Mor och far och en två år äldre syster.

BOR: I en kappsäck - föräldrarna i Järfälla.

YRKE: Skådespelare, eller blivande sådan.

TJÄNAR: För tillfället inte en krona.

KOR: Inte - åker kommunalt.

LÄSER: Senast "Enligt Maria Magdalena" av Marianne Fredriksson.

LYSSNAR PÅ: Stevie Wonder, Aretha Franklin, Billie Holiday, m.fl.

SER PÅ TV: Hinner inte följa något. Det blir slumpen som avgör.

GRÄTER: Sällan

ÄLSKAR: Livet, mat, familjen, vännerna och pojkvännen Karim.

HATAR: Krig, naturligtvis.

HÅLLER TUMMARNÄR: För: Att få ett arbete, att insatserna i musikalen Judinna ska gå bra och att så många som möjligt kan njuta av livet.